

ПОЛОЖЕННЯ

про організацію проведення практики студентів Національного університету "Львівська політехніка"

Львів – 2006

Це положення підготовлене комісією у складі:

1. *Лозинський О.Ю., д.т.н., професор, директор Інституту енергетики та систем керування – голова комісії Вченої ради університету з питань навчання;*
2. *Павлиш В.А., к.т.н., професор, проректор з науково-педагогічної роботи;*
3. *Загородній А.Г., к.е.н., доцент, проректор з науково-педагогічної роботи – голова науково-методичної ради університету;*
4. *Логущ О.І., ст. викладач каф. напівпровідникової електроніки, начальник відділу працевлаштування та зв'язків з виробництвом;*
5. *Лисяк Г.М., к.т.н., доцент, зав. кафедри електричних систем і мереж;*
6. *Маршчева Л.Ф., зав. практикою відділу працевлаштування та зв'язків з виробництвом.*

Практика студентів – невід'ємна складова частина освітньо-професійної програми підготовки фахівців усіх освітньо-кваліфікаційних рівнів. Вона є важливою та обов'язковою ланкою підготовки висококваліфікованого фахівця до майбутньої роботи, забезпечення його конкурентоспроможності та можливості працевлаштування на вітчизняному та європейському ринках праці.

1. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ:

- практика студентів проводиться з відривом від теоретичного навчання на базах практики (підприємствах, організаціях, установах), науково-технічне оснащення яких спроможне забезпечити сучасні вимоги до підготовки фахівців відповідного освітньо-кваліфікаційного рівня, а також умови їх подальшого професійного росту та кар'єри;
- тривалість практики, терміни проведення, її обсяг визначаються індивідуальним навчальним планом студента та графіком навчального процесу. Обсяг практики вимірюється у кредитах (тобто практика повинна бути організована та її результати задокументовані так, щоб її можна було оцінити у кредитах);
- практика передбачає удосконалення професійно-практичної підготовки студентів, технологію надання їм достатнього обсягу практичних знань, умінь і навичок, відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, з використанням матеріально-технічної бази працевлаштовувачів
- програма практики повинна:
 - відповідати освітньо-кваліфікаційній характеристиці фахівця, передбачати здобуття студентом однієї або декількох компетенцій;
 - передбачати послідовність одержання необхідних практичних знань і вмінь;
 - містити опис процедури та конкретні критерії оцінювання рівня знань, умінь, навичок, які студенти досягли за результатами практики;
- оцінювання результатів практики студентів проводиться за 100-бальною шкалою з обов'язковим переведенням бальних оцінок до державної шкали (з виставленням

семестрової оцінки "відмінно", "добре", "задовільно" чи "незадовільно") та до шкали ECTS (A, B, C, D, E, FX, F).

2. МЕТА І ЗМІСТ ПРАКТИКИ

2.1. Мета практики – оволодіння студентами сучасними методами, формами організації та знаряддями праці в галузі їх майбутньої професії, формування у них, на базі одержаних під час навчання в університеті теоретичних знань та практичної підготовки, професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи в реальних виробничих і ринкових умовах, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо застосовувати їх у практичній діяльності.

2.2. Перелік усіх видів практики для кожної бакалаврської програми або спеціальності (спеціалізації), їх форма, тривалість і терміни проведення визначаються навчальними планами.

Заключною ланкою практичної підготовки студентів є переддипломна практика за темою дипломного проекту (роботи), яка проводиться перед його виконанням. Під час цієї практики поглиблюються та закріплюються теоретичні знання з усіх дисциплін навчального плану, збирається фактичний матеріал, необхідний для виконання дипломного проекту (роботи). Студенти екстернатної форми навчання погоджують терміни проходження практики з кафедрою, яка відповідає за її проведення.

2.3. Зміст і послідовність проведення практики визначається робочою програмою практики, яка розробляється кафедрою згідно з навчальним планом для кожної бакалаврської програми та спеціальності (спеціалізації), розглядається на засіданнях кафедр, науково-методичних рад інститутів та затверджується проректором.

2.4. Зміст робочої програми практичної підготовки фахівців (практики) повинен відповідати Положенню про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, нормативним документам Міністерства освіти і науки України щодо практики студентів, освітньо-кваліфікаційній характеристиці, освітньо-професійній програмі та навчальному плану підготовки фахівців, містити критерії оцінювання знань, умінь та навичок, які студенти досягли за результатами практики.

3. БАЗИ ПРАКТИКИ

3.1. Практика студентів університету проводиться на базах практики – підприємствах, організаціях, установах, науково-технічний рівень яких відповідає вимогам робочої програми практики.

3.2. Вибір баз практики проводиться кафедрами на основі аналізу виробничих та економічних можливостей підприємств, організацій, установ щодо їх придатності до проведення відповідної практики студентів та їх подальшого працевлаштування. Підприємства, організації, установи, які мають довготривалі науково-практичні зв'язки з відповідними кафедрами університету вважаються базовими.

3.3. При підготовці фахівців за цільовими договорами, базами практики є підприємства, організації та установи для яких здійснюється цільова підготовка фахівців.

3.4. У випадку підготовки фахівців за замовленням фізичних, юридичних осіб, бази практики визначаються умовами договору (контракту) на підготовку фахівців.

3.5. Як бази практичної підготовки студентів можуть використовуватися навчально-виробничі та наукові підрозділи університету, дослідні господарства, полігони та інші структурні підрозділи, які мають необхідне обладнання та педагогічні кадри.

3.6. Для студентів-іноземців бази практики вказуються у відповідному контракті чи договорі на підготовку фахівців. Вони можуть бути розташовані як на території країн-замовників, так і в межах України.

3.7. Студенти за погодженням з кафедрою, яка забезпечує проведення практики, можуть самостійно підбирати для себе місце її проходження і пропонувати його для укладання відповідної угоди.

3.8. Для споріднених бакалаврських програм і спеціальностей можуть створюватися навчально-практичні полігони або бази (геодезичні, геологічні та інші).

3.9. З базами практики (підприємствами, організаціями, установами будь-яких форм власності) університет завчасно укладає угоди на її проведення за формою, визначеною в Додатку № 1. Ці угоди є юридичною основою для проведення практики. Тривалість дії угоди погоджується договірними сторонами. Вона може визначатися на період конкретного виду практики або на термін до п'яти років.

Якщо в договорі (контракті) на підготовку фахівця обумовлене місце проведення практики, окремі угоди не укладаються.

При проведенні практики в структурних підрозділах університету, угоди не укладаються.

3.10. Перелік баз практики визначається кафедрою відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, затверджується на засіданні кафедри і не пізніше, як за два місяці до початку практики подається в письмовій формі у відділ працевлаштування та зв'язків з виробництвом університету для оформлення угод.

3.11. Визначення переліку баз практики проводиться з обов'язковим врахуванням замовлень на підготовку фахівців, результатів маркетингових досліджень розвитку відповідних галузей виробництва, потреб і вимог, відображених в укладених угодах та листах-запитах підприємств, організацій, установ.

4. ОРГАНІЗАЦІЯ І КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКОЮ

4.1. Відповідальність за організацію, проведення та контроль якості практики покладається на завідувачів кафедр та директорів інститутів.

4.2. Завідувачі кафедр призначають відповідальних за організацію і проведення практики студентів, в обов'язки яких входить:

- складання робочих програм практики;
- своєчасне подання замовлень на оформлення угод з базами практики у відділ працевлаштування та зв'язків з виробництвом;
- розподіл студентів за базами практики;
- своєчасна підготовка проекту наказу на практику і представлення його у відповідний деканат;
- проведення необхідних організаційних заходів, зокрема оформлення щоденників та скерувань на бази практики.

4.3. Направлення студентів на практику здійснюється наказом ректора.

Проект наказу про проходження практики студентами (Додаток № 2) директор інституту подає у ректорат на підпис не пізніше, як за два тижні до початку практики.

4.4. Навчально-методичне керівництво практикою, а також контроль за виконанням робочої програми практики здійснюють керівники практики (від кафедри та від бази практики). До керівництва практикою студентів залучаються досвідчені викладачі кафедр.

4.5. На рівні університету загальний контроль за організацією проведення практики студентів здійснює відділ працевлаштування та зв'язків з виробництвом. Відділ також надає допомогу кафедрам у пошуку баз практики, оформленні угод з ними та оформленні направлень студентів на практику.

4.6. Обов'язки керівника практики студентів (від кафедри):

- перевірка наявності угод з базами практики (не пізніше, як за місяць до початку практики);
- подання на базу практики списку студентів, скерованих на практику, та узгодження з керівником практики від бази практики змісту завдання для кожного студента або групи студентів;
- забезпечення проведення всіх організаційних заходів перед відправленням студентів на практику:
 - проведення інструктажу про порядок проходження практики;
 - надання студентам-практикантам необхідних документів (направлення на практику, програми практики, щоденника, методичних рекомендацій тощо);
 - видача індивідуального завдання, теми курсового, дипломного проекту (роботи) тощо;
- інформування студентів про систему звітності з практики, прийняту в університеті, критерії оцінювання рівня знань, умінь, навичок, які студенти досягли за результатами практики та процедуру захисту звіту з практики перед комісією;
- забезпечення у тісному контакті з керівником практики від бази практики високої якості її проходження згідно з календарним планом;
- контроль забезпечення необхідних умов праці, організації побуту студентів та проведення з ними обов'язкових інструктажів з охорони праці та техніки безпеки;
- контроль відвідування студентами-практикантами баз практики;
- приймання заліку з практики (у складі комісії);
- рекомендація кафедрі кращих звітів для участі в конкурсі.

4.7. Обов'язки керівника практики від бази практики визначаються базою практики та зазначаються в окремих розділах угоди між університетом і базою практики.

4.8. Обов'язки студента:

- з'явитись на збори з питань організації практики у встановлений кафедрою час;
- одержати до початку практики від керівника практики робочу програму практики, щоденник, скерування на базу практики, отримати консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;
- своєчасно прибути на базу практики;
- якісно та у повному обсязі виконувати усі завдання, передбачені програмою практики та вказівками її керівників;
- вивчити та суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії та правил внутрішнього розпорядку на базі практики;
- нести відповідальність за виконану роботу;
- своєчасно оформити звіт та скласти залік з практики.

4.9. Розподіл студентів на практику проводиться кафедрами з обов'язковим урахуванням укладених угод та замовлень на підготовку фахівців, а також їх майбутнього місця роботи після закінчення навчання.

4.10. Студенти-іноземці при проходженні практики в межах України дотримуються даного Положення. Їм у встановленому порядку видаються програма та завдання практики. Після закінчення практики вони захищають звіт у встановленому порядку.

4.11. Для студентів, які навчаються без відриву від виробництва і працюють не за обраною спеціальністю кафедра передбачає практику, тривалість якої визначається навчальним планом.

У випадку роботи за обраною в університеті спеціальністю, кафедра може своїм рішенням встановити студенту індивідуальне завдання практики за тематикою його роботи.

4.12. За наявності на базі практики вакантних місць студенти можуть бути зараховані на штатні посади з оплатою праці, якщо робота на цих посадах відповідає вимогам програми практики. При цьому не менше 50 відсотків часу має відводитися на загально-професійну підготовку за робочою програмою практики.

5. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ.

5.1. Після закінчення терміну практики студенти звітують про виконання програми практики та індивідуального завдання. Письмовий звіт, підписаний та оцінений керівником від бази практики разом із щоденником подається на рецензування керівнику практики від кафедри. Звіт має містити відомості про виконання студентом усіх розділів робочої програми практики та індивідуального завдання, висновки і пропозиції, розділи з питання охорони праці, список використаної літератури, відповідати встановленим вимогам.

5.2. Звіт з практики захищається студентом з диференційованою оцінкою в комісії, призначеній завідувачем кафедри. До складу комісії входять 3 особи: керівники практики – від університету і, по можливості, від бази практики, а також викладачі спеціальних дисциплін.

5.3. Комісія приймає залік у студентів на базах практики в останній день її проходження або у вищому навчальному закладі протягом перших десяти днів навчальних занять, які починаються після завершення практики. Оцінка за практику вноситься в залікову відомість і в залікову книжку студента за підписами членів комісії.

5.4. При визначенні семестрової рейтингової оцінки студента його оцінка за практику враховується з ваговим коефіцієнтом, який дорівнює кількості кредитів на практику, встановлених навчальним планом, але не більше п'яти кредитів;

5.5. Студенту, який не виконав програми практики з поважних причин, може бути надано право проходження практики повторно за умов, визначених університетом.

5.6. Студент, який не виконав програми практики без поважних причин, або отримав негативну оцінку за практику на комісії, відраховується з університету за неуспішність.

5.7. Підсумки кожної практики обговорюються на засіданні кафедри, а загальні результати практичної підготовки студентів розглядаються на Вчених радах інститутів не менше одного разу протягом навчального року.

5.8. Кафедра подає звіт про проведення практики, затверджений на засіданні кафедри (Додаток №3), у відділ працевлаштування та зв'язків з протягом місяця навчальних занять, які починаються після закінчення практики.

5.9. Розрахунок годин на проведення практики студентів проводиться на підставі наказу Міністерства освіти і науки України №450 від 7.08.2002 року «Про затвердження норм часу

для планування і обліку навчальної роботи та переліків основних видів методичної, наукової, організаційної роботи педагогічних і науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів», в обсягах:

- навчальна практика – 6 годин у день на групу;
- виробнича практика – 2 години в день на групу (бригаду) для міста Львова. При виїзді у відрядження – 6 годин у день на групу або 3 години на підгрупу (бригаду), але не більше 18 годин на тиждень;
- індивідуальне керівництво (практика за темою дипломного проекту (роботи) – 2 години в тиждень на 1-го студента.

6. МАТЕРІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАКТИКИ

6.1. Матеріальне забезпечення проведення практики студентів університету передбачається тільки при наявності фінансування.

6.2. Джерела фінансування практики визначаються формою замовлення на фахівців: державні або регіональні, кошти підприємств, організацій і установ усіх форм власності, закордонних замовників фахівців або кошти фізичних осіб.

6.3. Витрати на практику студентів входять складовою частиною в загальні витрати на підготовку фахівців. Розмір витрат на практику студентів визначається кошторисом-калькуляцією, який розробляє університет. Основними статтями калькуляції витрат на практику є:

- оплата праці безпосереднього керівника практики;
- разові витрати на організацію та підведення підсумків практики (укладання договору, проведення інструктажів, вибір місця практики та інше);
- витрати на матеріально-технічне забезпечення (використання ПЕОМ, придбання матеріалів і канцелярських товарів, копіювання, експлуатація обладнання та інше);
- оплата консультацій, екскурсій та інших одноразових загальних заходів, які можуть проводитися спеціалістами баз практики та інше.

6.4. Оплата праці безпосередніх керівників практики від бази практики здійснюється університетом на умовах погодинної оплати із розрахунку одна година на студента за тиждень відповідно до наказу Міносвіти України №351 від 20.12.1994 р. Форма оплати праці керівників від баз практики вказується в договорі. Оплата праці може здійснюватись базою практики або безпосередньо університетом за рахунок коштів з погодинного фонду кафедри відповідно до наказу на проведення практики.

6.5. Під час практики, у період роботи на робочих місцях і посадах з виплатою заробітної плати, за студентами зберігається право на одержання стипендії за результатами семестрового контролю.

6.6. Студентам останніх курсів університету, які навчаються без відриву від виробництва і відповідно до рішень кафедри направляються для проходження практики, керівники підприємств, організацій і установ усіх форм власності надають додаткову місячну відпустку без збереження заробітної плати на підставі довідок університету про терміни практики.

6.7. Усім студентам-практикантам на період практики, що проводиться за межами міста Львова оплачуються добові та проїзд залізничним, автомобільним і водним транспортом до місця знаходження бази практики і назад за рахунок витрат на практичну підготовку у розмірах, встановлених чинним законодавством. Проїзд до баз практики і назад (до 50 км) міським і приміським транспортом оплачується студентами за свій рахунок.

6.8. Університет має право утримати з студентів добові за пропущені з неповажних причин дні практики, зазначені у таблиці відвідування баз практики. Студентам, зарахованим на період практики на штатні посади в геологічних партіях і експедиціях, а також в екіпажі суден з виплатою заробітної плати і польового забезпечення або безкоштовного харчування, добові не сплачують.

6.9. Проживання студентів-практикантів у гуртожитках баз практик або в орендованих для цього житлових приміщеннях оплачується за рахунок витрат на практику у розмірах, передбачених чинним законодавством. Проживання студентів-практикантів у гуртожитках навчальних закладів інших міст (за договорами між навчальними закладами про взаємообмін місцями у гуртожитках) оплачується студентами за свій рахунок за нормами, встановленими для цих гуртожитків.

6.10. Оплата відряджень викладачам навчальних закладів-керівникам практики студентів здійснюється університетом згідно з чинним законодавством.

6.11. Терміни і витрати на керівництво практикою, кількість студентів у групах і підгрупах встановлюються відповідно до навчальних планів та наявного фінансування і регламентуються розпорядженням по університету № 18 від 17.03.1994 року.

6.12. Бази практики мають право самостійно брати на себе витрати на проведення практики студентів, що обумовлюється в угоді на проведення практики.